

Ladislav Valenta

ČERNOTÍN A HLUZOV

Nástin historie

1996
-
2005

Tato publikace, věnovaná občanům obou obcí, byla vydána přispěním referátu kultury Okresního úřadu v Přerově, příspěvky některých obcí a sponzorského daru pana Jana Šnejdrle z Černotína 110.

I.

Černotín a Hluzov leží východně od Hranic na Moravě. Členitý terén se svažuje od Hluzovského kopce (365 m n.m.) na jih do údolí řeky Bečvy (250 m n.m.). Geologický podklad území tvoří převážně devonský vápenec, užívaný k výrobě vápna a cementu.

Hluzovský kopec leží na hranici jižního zalednění před 200.000 lety. Po hřebeni nad Hluzovem vedla stezka, která spojovala Olomoucko s Krakowskem.

Černotín ani Hluzov nepatří k obcím velkým. V roce 1991 měl Černotín 118 obydlených domů se 474 obyvateli, Hluzov 61 domů a 222 obyvatel.

Obě vesnice patří tradičně k obcím zemědělským. V současnosti v nich však převládají dělníci a zaměstnanci. Černotín má dobré železniční i silniční spojení, které umožňuje výhodné dojíždění do zaměstnání.

Dnes tvoří obě obce jednu správní jednotku. Po zrušení hranického okresu jsou součástí okresu přerovského.

II.

Moravská brána byla od dávných dob průchodištěm tažné zvěře, lovců, stěhujících se kmenů i obchodníků. V době poledové se tu nacházela zvěř, typická pro polární oblasti. Při stavbě zaniklého nádraží Černotín-Kelč byly nalezeny kosti zvěře z období paleolitu (43). Pobyt lidí je zaznamenán kolem Malé a Velké Kobylanky v mladším paleolitu (40.000 až 8.000 let př.Kr.). Kamenné nástroje byly sbírány od Hluzovského kopce na katastru hluzovském až po Propastsko na katastru černotínském (27). V roce 2005 byla v Hluzově nalezena mamutí stolička. V Černotíně byly na počátku třicátých let dvacátého století nalezeny dva kamenné mlaty. Oba byly uloženy v černotínské škole.

Při těžbě vápence v lomu na Vápenkách našli dělníci v roce 1905 tak zvaný Černotínský bronzový poklad (43). Ten zde asi ukryl obchodník, který směřoval k brodu přes Bečvu. Z majetku dávných obchodníků jsou asi i další nálezy na Hluzovsku a Černotínsku: zlatý drát, zlatý prsten, bronzový klín i nádoba u Bečvy na Vápenkách (33). K prehistorickým nálezům patří též střepy nádob, vyoraných na západním úpatí SKAL a nález ohniště, koňské čelisti a kostí prasete při prohlubování sklepa v Černotíně č. 42. Keramika ze Skal byla v roce 2005 identifikována archeologem Mgr Markem Kalábkem jako užitková a zařazena do pozdní doby

bronzové ke kultuře slezskoplatěnické. Tato lokalita, mezi tratí a státní silnicí, je bohatá na keramické úlomky zničené orbou.

Osídlení Hranicka klade Ladislav Hosák nejméně k roku 1000 po Kristu. Vesnice v té době byly malé, osídlené zpravidla jedním rodem, v němž rozhodoval nejstarší muž. Obyvatelé vesnice pracovali a zajišťovali svoji existenci společně. Žili v občině.

Pro začátky Černotína a Hluzova není písemných ani hmotných dokladů. V místních názvech však zůstaly připomínky občiny. V místním nářečí jsou to DRÁHY A PASTVISKA. Staly se z nich později společně užívané pastviny a konečně obecní majetek. Černotínské a hluzovské DRÁHY se spolu stýkají na hranicích dnešních katastrů obcí. Jsou též jako polní tratě zaznačeny do katastrálních map.

Původní občina se asi rozkládala v blízkosti DRAH při zdroji vody. Současné pojmenování obcí se vyvíjelo od středověku. Černotín, nepřihlédneme-li k názvu CERNCINE z roku 1131, uvedeném ve Zdíkově seznamu majetku olomouckého kostela, byl psán v helfštýnském urbáři CZRNOTIN (1531), v Kropáčově urbáři CIERNOTIN (1569), v privilegiích Zdeňka Žampacha CZIERNOTIN (1606), v Summáriu urbárních povinností z Mikulova TSCHERNOTIN (1692) a na pečetí obce z roku 1766 CZERNOTIN. Ladislav Hosák naznačuje, že jméno obce by mohlo pocházet z doby působení benediktýnů a odvozeno od černého ošacení řádu. V černotínské kronice uvedený ČERNÝ TÍN nebo ČERNOTOK je nepravděpodobný. Pro pojmenování vesnice ČERNOTÍN nelze pominout název polní trati ČERNÉ, která byla zřetelnou součástí původní občiny. Název obce tu lze odvodit, tak jako jinde, od jména původního osadníka ČERNÝ, ČERNOTA.

Hluzov je v helfštýnských listinách zapsaný HLIZOV, někdy přepisovaný HLIŽOV, v privilegiích žampachových HLYZOV, v Extraci dluhů 1663 HLÚZOV, v Summáriu urbárních povinností 1692 je zkomolenina LEYSSE, jinak německy HLEIS. Název nebyl dosud vysvětlen. Hlíza nebo hlůza se označoval morový otok. A mor byl ve středověku častou epidemií. Odvození od slova LÚZA, označující pohany, kteří snad měli, jak traduje místní pověst, na Hluzovském kopci obětiště, se zdá být nejisté. K této pověsti není bez zajímavosti starý název Hluzovského kopce - Chránová hora ⁽⁴⁰⁾. Hluzovský kopec byl strážním stanovištěm v systému stráží na okraji hraničního hvozdu ⁽⁴⁵⁾.

III.

V jedenáctém století se zvýšil zájem panovníků o vyšší využití země. Proto udělovali části svého území včetně stávajících vesnic s obyvateli pánům nebo církvi. V oblasti severovýchodní Moravy se do kolonizace zapojil též benediktýnský klášter, usazený od roku 1050 v Rajhradě. V té době bylo Hranicko kolonizací nedotčeno. Území tvořilo enklávu mezi panstvím drahotušským a majetkem olomouckého biskupství. Pověst o mnichovi Vintířovi ze

Spálova naznačuje, že benediktýni se o Hranicko zajímali už před pověřením Jurika misí v této oblasti.

Darovacími listinami, opatřenými pečetěmi olomouckého knížete Bedřicha a krále Vladislava II. z roku 1169, bylo pak Hranicko darováno rajhradskému klášteru⁽²⁸⁾. Ladislav Hosák však poznamenává, že listina nezasluhuje plné víry. Bartovský k roku 1169 přiřazuje i Černotín. Jurikova činnost byla obtížná a nedařila se⁽²⁵⁾. Na to si stěžovali premonstráti z Hradiska u Olomouce a dosáhli v roce 1201 toho, že král Přemysl Otakar I. Hranicko Rajhradu odňal a udělil je Hradisku. Jurik odešel do Čech na Policko, kde roku 1209 zemřel. Mezi Rajhradem a Hradiskem vznikl o hranické území spor, který trval 21 let. Soud přidělil Hranicko premonstrátům za náhradu peněžní a naturální.

Organizační centrum Jurikovy mise se klade ke Kostelíčku. Podle kritického zhodnocení jeho práce vytvořil z Hranic tržní osadu a provedl kolonizaci nejbližších vsí. Černotín a Hluzov se k nim počítá. Polní trať MICHOVEC od Hranic k Černotínu a KNĚSKY k Hluzovu naznačují směřování hospodářských zájmů mise. K dokončení kolonizace na Hranicku došlo až za premonstrátů.

Hranice byly za hradišského opata Budiše v roce 1276 povýšeny na město. Při založení města byly zakládány nové vesnice a rozšiřovány plužiny vsí existujících. Z názvu polní tratě by bylo možno usuzovat, že v Černotíně mohla být plužina rozšířena o ÚJEZDA, v Hluzově o KUČE. V Černotíně se připomíná v Registrech loučných a kopaninných (1531) plat ZA ROBOTU AUJEZDNÚ.

Při kolonizaci byla půda rozdělena na lány. Na okrajích lánů postavili osadníci usedlosti a vytvořili základní tvar vesnice. Za usedlostmi bylo humno, kde se mlátilo obilí. V Černotíně i v Hluzově zůstal za prvně rozdělenými lány název polní trati ZA HUMNY. Polní trať LUHY v Černotíně musela být před rozdělením na lány zbavena nebezpečí záplav Hluzovským potokem. Ten byl upraven a hrazen. Okolí potoka až POD KÚTY se říkalo ještě před druhou světovou válkou V HRÁZÍ. Rychty ve vesnicích původně nebyly. Nižší soudní a trestní pravomoc měl hranický rychtář. Pozdější zřízení rychty v Černotíně naznačuje asi dodatečně k němu přidaný lán černotínských DRAH. Původní lán za rychtou je stejně široký jako mají sousední usedlosti.

V Hluzově zasahoval od jihu do plužiny obce SVOBODNÝ DVŮR, v místě dříve označovaný jako DVORSTVÍ. Omezil asi hluzovské DRÁHY a oddělil je od lánové soustavy obce. Kdy a za jakých okolností vznikl, se nepodařilo zjistit. Byl jistě důležitým činitelem v životě vesnice. Po svém rozdělení umožnil rozšíření dolního konce Hluzova.

Rozdělení půdy na dlouhé lány mělo své důsledky na svažitých částech plužiny. Jednosměrná orba vytvořila za dlouhá staletí vysoké meze, jak tomu bylo zvláště v Černotíně na polních tratích ZA OTRŽÍ, NA ŽLABECH nebo POD HŘBITOVEM.

Chov dobytka byl založen na společné pastvě. Společná pastva husí, jako poslední zbytek využívání obecních pastvin skončila v Černotíně až koncem druhé světové války. Společnou pastvou byla spásána pastvíska, draha a úhory na orné půdě. Aby nebyly pastvou poškozovány osevy obilnin, byl zaveden systém společného střídání plodin ve třech letech. Trojhonný systém se s určitými úpravami užíval v Černotíně i v Hluzově až do vzniku zemědělských družstev.

Místní názvy polních tratí se vytvářely od začátku osídlení. Jsou výstižné a ukazují na schopnost obyvatel přesně pojmenovat věci kolem, představují historickou paměť obce.

Podle Bartovského (25) pochovává Černotín, Hluzov a Zbrašov své mrtvé u Kostelíčka už od roku 1296. Protože pohřbívání na posvěceném místě patřilo ke kristianizačním požadavkům církve, lze se domnívat, že v té době byla kristianizace v uvedených obcích ukončena.

Ze 13. a 14. století není z Hranicka mnoho zpráv. Klášter Hradisko byl ve stálých hospodářských potížích a zastavoval Hranice věřitelům.

IV.

V Moravských zemských deskách olomouckých je v roce 1406 zapsáno, že Čeněk z Tučina vyplácí ze vsi Černotína věno své manželce Anně (18). V zápisu je vypočítán rozsah černotínské plužiny, která čítá 12 a půl lánu, včetně lánu rychtáře. Tento rozsah získala za dvě století kolonizace.

Z Husitských válek víme jen o dobytí Hranic Husity na rozhraní let 1427 - 28⁽³²⁾. Husité město vyplenili, protože bylo v majetku církevní instituce (34). Po Husitských válkách se v Hranicích rozšířilo podobojí. Lze mít za to, že ovlivnilo i vesnice v okolí.

V roce 1447 prodal panství helfštýnské Jiří Strážnický z Kravař Vokovi ze Sovince (19). Ve smlouvě jsou uvedeny vsi Černotín a Hluzov, ale také dvůr před Hranicemi s poplužím a dvěma zahradami. Vok ze Sovince obnovil v roce 1452 Černotínu a Hluzovu odúmrtí⁽⁴⁷⁾.

Majitelem Helfštýna se stal v roce 1467 Albrecht Kostka z Postupic. V té době byl, podle Wolného, Hluzov zčásti v majetku hranického panství. Kostka z Postupic měl velké dluhy a kryl je zastavováním svého zboží. Tak v roce 1475 zastavil za dluh 400 zlatých hranickému měšťanovi Tamfeldovi Černotín. V témže roce prodal Kostka Helfštýn, Přerov a Hranice, které držel v zástavě od kláštera Hradisko, Vilémovi a Janovi z Pernštejna (20). Když klášter nebyl schopen zástavu za Hranice splatit, dohodl se o prodeji města Pernštejnům. Stalo se tak

v roce 1491.

Vilém z Pernštejna dal kolem roku 1530 sepsat urbář REGISTRA LOUČNÁ A KOPANINNÁ PANSTVÍ HELFENŠTAJNSKÉHO (2). Hluzov je v urbáři zapsán s 11 osedlými. Jsou to: Jiří Stýskala, Širůčkova vdova, Staněk Koštara Jakub Súdek, Šimek Sršeň, Vávra hajný, Jakub Jancuo, Vašek Galaš, Bartoň, Jan Šváb, Jan Peklovský (též Prlavský). Zákupní fojt není jmenován ani nemá zapsány povinnosti. Velkou část Hluzova tvořily pusté usedlosti. Ty obhospodařovali ostatní poddaní. Největší část pustin obhospodařoval hajný Vávra a to jeden grunt, pustou zahradu a kus role. Staněk Koštara, Vašek Galaš, Bartoň a Jan Prlavský obhospodařovali též po jednom gruntě. Šimek Sršeň hospodařil na pusté zahradě a Jiří Stýskala, Jan Šváb a fojt měli části pustých polí. Zde se v urbáři uvádí hluzovský fojt. Zahradou se rozumí malá usedlost, které se v místním nářečí říkalo ZAHRADINA.

Hajný Vávra platil 35 grošů, ostatní po 10 groších vždy o sv. Jiří a o sv. Václavě. Šimek Sršeň platil ze zahrady 4 groše ve stejných termínech. Všichni dávali vrchnosti po jedné slepici, Šimek ze zahrady 5 slepic. Hluzovští byli povinni s černotínskými a ústeckými sekati, hrabat a svážet louku švrčovskou.

Listinou z roku 1540 daroval Jan z Pernštejna po kusu pole některým poddanským vesnicím, mezi nimi i Hluzovu (48).

Celá ves měla předeepsány tyto platy:

úrok svatojiřský	3 zlaté 17 grošů 4 denáry	
úrok z robot ve dvoře	5 zlatých 22 grošů	o sv.Jiří
úrok kravský	5 zlatých 2 groše	o sv.Jiří
z Hrabiny pod špickým		
lesem a z pastviska	2 zlaté 5 grošů	o sv.Janě
robotní plat	23 grošů	
úrok svatováclavský	3 zlaté 3 groše	
pomocný plat	1 zlatý 3 groše	o sv.Václavě
z Hrabiny dávala obec	1 zlatý 3 groše	o sv.Janě
a o Vánocích dával Hluzov	18 slepic	

V Černotíně je zapsáno 29 rolníků a 6 zahradníků. Jsou to : Vašek Vavrků, Vašek Žáčků, Pavel Vavrků, Jan Klečka, Michal Potočný, Petr Slovák, Jan Matúšků, Havel Lesků, Martin Fojtuo, Pavel Havluo, Ondra Chromek, Jan Pihřib, Matouš Holý, Blaha Falškuo, Jan Kopský, Jura Dvorský, Jura Plazarů, Janíček Malý, Pavel Tkadlec, Jiří Rybář, Petr Mičků, Martínek Mikšíkuo, Vašek Doktor, Vašek Mikšíkuo, Jan Šustákuo, Míka, Václav Rybář, Vítek Vaňkuo, Vašek Sprašovský, Juráň, Vašek Starý, Černík, Mach Placar, Mikuláš Míčků, Vaněk Vrána, fojt, propastský mlýn.

I v Černotíně se vyskytovaly pusté usedlosti. Martin Fojtuo obhospodařoval pustou zahradu stejně jako Jíra Placarů. Petr Slovák platil úrok ze zbytku některé pustiny. Vašek Žáčků koupil pozemek od Michalovy zahrady.

Z gruntu platil na př. Jan Klečka 21 grošů 6 denárů o sv.Jiří i o sv.Václavě. Černotínští neodváděli slepice, ale platili KUŘÍ PLAT. Byl to plat Z PURKRECHTU, to je dědičného práva k půdě. Z luk platili o Václavě úroky Jan Kolský, Matuš Sprašovský, Jiří Rybář a Vašek Crny z Hranic. Dvůr Adámkovský, který ležel před Hranicemi, odváděl úroky spolu s černotínskou obcí. Na okraji listu v urbáři je poznámka, že se dvůr převádí k Hranicím. Obec platila za ROBOTU AUJEZDNÚ a plat kravský. Spolu s hluzovskými a ústeckými sekli, hrabali a sváželi louku pod Švrčovem.

Suma platů z Černotína byla tato :

úrok svatojiřský	7 zlatých 15 grošů 5 denárů	
z Adámkovského dvora	2 zlaté 8 grošů	o sv.Jiří
rovní plat	1 zlatý 5 grošů	o sv.Martině
za kury	1 zlatý 4 groše	o Vánocích
za chmel	7 grošů	o Vánocích
úrok svatováclavský	6 zlatých 28 grošů 3 denáry	
z Adámkovského dvora	3 zlaté 10 grošů	o sv.Václavě
z propastského mlýna	3 zlaté 10 grošů	o sv.Václavě
z lánu fojtství	2 zlaté 6 grošů	o sv.Václavě

Naturální dávky ztratily za Pernštejnů význam. Po poddanských vsích požadovala vrchnost, aby odebíraly z panského pivovaru pivo. Pokud byly stanoveny dávky rži a ovsa, konala se ospa, to je odvod zrna a jeho měření sypaním do míry, o svíčkách, to je o Hromnicích.

V.

V držení Pánů z Pernštejna byly Hranice do roku 1547, kdy je prodali s celým panstvím Václavu Haugvicovi z Biskupic. Ten vlastnil Hranice jen šest let a v roce 1553 je prodal Janu Kropáčovi z Nevědomí.

V roce 1569 dal Kropáč sepsat nový urbář (3). Zrevidoval dosavadní povinnosti poddaných a stanovil nové, které nebyly dosud zapsány. V Černotíně je zapsáno 35 osedlých se zákupním fojtem Valentou a v Hluzově 15 osedlých se zákupním fojtem Jírou Patkou. Mezi jmény se objevují německá jména. Spojuje se to s příchodem německého obyvatelstva luterského vyznání. Od poloviny 16. století byla církev podobojí názorově rozvrácena a u věřících začal příklon k protestantismu. Podobojí bylo tehdy na Hranicku rozšířené, podobojí vyznávali i obyvatelé Černotína a Hluzova.

Registr urbáře uvádí z Černotína tyto poddané : Blažek Rychter, Václav Bíley, Pavel Myslivý, Andris Winkler, Vítek Tkadlec, Blažek na Pátkově, Martin Milotský, Valenta - fojt, Martin Bedřich, Jan Kašník, Bartoň Petrochů, Vavřinec Mojžíšů, Matěj Susyk, Matuš Rodych, Ondra Skalička, Martin Šafářů, Duchoň Rybář, Bartoň Halěš, Pavel Havel, Jan Hořinka, Vašek Ščádů, Jíra Petroch, Mikuláš Nevrla, Ondra Hrubšů, Jiřík Mikšík, Lukáš Němec, Matouš Malých, Martin Crha, Matěj Jakubů, Blažek Kun, Bartoň Němec, Matěj Mašků, Martin Michálků, Martin Bílý.

Suma různých platů z Černotína byla tato:

úroky o sv.Jiří s vejmazným	18 zlatých 19 grošů 5 denárů
úroky o sv.Václavě s vejmazným	21 zlatých 15 grošů 2 denáry
svatomartinský plat Petra Dvorského	
za užívání louky	1 zlatý 2 groše
odvod slepic ročně	38 kusů
odvod vajec ročně	45 kusů

Černotínská obec sypala každý rok 20 měric ovsa a dodávala 6 měr chmele DOBRÉHO A HODNÉHO. Duchoň Rybář platil každý rok o Vánocích z řeky, KTEROUŽ DRŽÍ 2 zlaté a 10 grošů.

Roboty měl Černotín předepsány takto :

1. Sklizeň luk pod Švrčovem a odvoz sena, kde se jim rozkáže.
2. V opatovském hájenství pomáhat při lovech NA ZVĚŘ VELIKOU.
3. Převážet tenata na zvěř malou i velkou podle potřeby na hory uhřínovské nebo jinde. To jsou povinni dělat od starodávna, kdykoliv se jim rozkáže.
4. Dovážet dřevo k zámku a k pivovaru. Aby se předešlo nebezpečí ohně, vozit jen po deseti fůrách tolikrát, kolikrát se jim rozkáže.
5. Rolníci jsou povinni na panském sekati dva dny, podsedníci jeden den tam, kde se jim rozkáže.
6. Podle pořadí vsí opravovat plot podle Havlovy role naproti roli panské.
7. Vozit vypálené vápno z vápenice k zámku.
8. Vozit hlínu a dřevo ke stavbě zámku.
9. Vozit k zámku cihly nebo skřidlice.
10. Opravovat náhon na slavíčský rybník na přikázaném místě.
11. Ženy měly povinnost nalámat a potřit dvě otepi konopí, a když to dělají, má se jim dát pivo.
12. Ženy mají napříst příze konopné nebo lněné po dvou loktech 24 a 16 pásem.
13. Černotínští mají každoročně posílat čeled' na sklizeň chmele.
14. Pěší roboty konat podle pořádku kdekoli u dvora.
15. Pro panskou potřebu dodat pro vrchnost dva voly za úplatu. Dobytek, který chtějí prodat, musejí nejprve přihnati k zámku do Hranic, kde si panští úředníci vyberou vhodné kusy za cenu, kterou usmlouvají.

Z poddanských povinností některých usedlostí :

Valenta, fojt zákupní	o sv.Jiří	1 zlatý 18 grošů
	o sv.Václavě	tolikéž
Duchoně Rybář	o sv.Jiří	23 groše 10 denárů
	o sv.Václavě	26 grošů 4 denáry
	vejmazného	2 denáry
	slepici	1

Mimo to platil Duchoně Rybář úrok za lov ryb v revíru od mezí Skaličky po Bečvě dolů a za právo držet tenata, velké a malé nevody, které potřebuje k lovu ryb a ptactva. Ryby měl povoleno prodávat.

Pavel Myslivý	o sv Jiří	13 grošů 3 denáry
	o sv.Václavě	9 grošů 7 denárů
	vejmazného	2 denáry
	slepici	1
Vítek Tkadlec	o sv.Jiří	6 grošů 3 denáry
	o sv.Václavě	7 grošů 1 denár
	vejmazného	2 denáry
	slepici	1

„Vejmazné“ se platilo písáři.

Na černošínském území měli pole Markéta Taučka, vdova a Martin Pernikář z Hranic.

Poznámky a zápisy v urbáři uvádějí, že v roce 1570 si postavil grunt vedle Václava Bílého Blažek Rychter. Grunt Václava Bílého byl také nový, postavený před sepsáním urbáře Martinem Bílým. Dále též, že po Dorotě Šustačce zůstal sirotek Martin Crha. Vrchnost ho jako sirotka nevzala do služby a proto zůstal na obci černošínské. Zůstal na matčině chaloupce a bylo mu třeba stanovit poddanské povinnosti.

Z práv Duchoně Rybáře je zřejmé, že mohl lovit ptactvo do tenat. V Černošíně je pod SKALKOU polní trať ZA OTRŽÍ. Otrž připomíná způsob lovu ptáků do sítí. Prostor pod SKALKOU byl až do likvidace háje těžbou vápence hnízdištěm ptáků. Měli zde úkryt, závětrí, obživu a vodu z ramene Bečvy, které je přerušeno tratí a silnicí a dnes je již zčásti zasypano smetištěm.

Čeněk Kramoliš uveřejnil zápis z roku 1556 ze starých knih hranických, které vedl fojt v Hranicích (Záhorská kronika XV/2). Na svátek Šimona a Judy zapsal Matěj Mačulka a Jíra Jakšík z Černošína spolu s poddanými z jiných obcí dluh, který vázl na statku Martina Papavého. V té době mohli tedy poddaní svůj grunt zatížit dluhem.

Vojtěch Bartovský uvádí k Černotínu, že na trámu staré stodoly v čísle 50 bylo vytesáno datum 1586. Z toho usoudil, že Černotín měl v té době padesát domů. Z Kropáčova urbáře však vyplývá, že obec nebyla ještě tak velká. Dům dostal číslo 50 až při číslování v roce 1770.

Z Hluzova se uvádějí v Kropáčově urbáři tyto poddaní :

Štěpán Štefek, Matěj Bargar, Valenta Ječmen, Mikuláš Němec, Vávra Starý, Tomáš Štětina, Klimek, Jíra Patka - fojt zákupní, Václav Baláš, Jan Bratrych, Michal Bargar, Lukáš, hajný, Vítek Zahradník, Vencel Šeynarů, Pavel Šeflar.

Suma všech všelijakých platů z dědiny byla tato:

úroky o sv.Jiří	5 zlatých 1 groš 6 denárů
úroky o sv.Václavě	4 zlaté 24 grošů 1 denár
plat z Hrabiny pod špickým lesem	
o sv.Janě	1 zlatý 2 groše
plat z těže Hrabiny	
o sv.Martině	1 zlatý 7 denárů
plat z Lipí v témž čase	16 grošů 5 denárů
slepice	21
vajec	půl kopy

Za sumou platů Hluzova i Černotína je uvedeno: A TAKOVÝ PLATY, SLEPICE I VEJCE FOJT A OSEDLÍ V DĚDINĚ PŘISPÍVAJÍ A PLATY VEJŠ PSANÝ NÁM ODVOZUJÍ A KDYŽ SE JIM ROZKÁŽE A POTŘEBA NASTANE NA ZÁMEK HRANICE PŘIVÁŽEJÍ A PÁNEM SVRCHU PSANÝ MÍRY SPOLEČNĚ SPRAVUJÍ A ODMĚŘUJÍ.

Obec hluzovská při svátku Narození Panny Marie dávala plat za kosení trávy z Jedlového lesa podle smlouvy DO VŮLE PANSKÉ 26 grošů. K zápisu je tato klauzule: JESTLI BY PANSTVO V ČEMKOLIV UZNALO MAJÍ TĚTO POVINNOSTI PRÁZDNI BÝTI A TÝHOŽ PLATU NEBUDOU POVINNI ZA TO DÁVATI.

Hluzov měl v urbáři zapsány tyto roboty:

1. Sklizeň louky v Černém lese od špické meze a také sklizeň otavy, když by byla.
2. Spolu s velickými zastavovat, nasazovat, lovit a opravovat velký rybník nad hamrem, který se jmenuje Kuchyňka.
3. Svážet běl z rybníků do haltýřů k prodeji a když se prodává, lovit s velickými.
4. Ošetřovat a lovit rybníčky Pod dubíčkem, Kužeju rybníček u pstružího haltýře a rybní-

- ček pod vápenicí a zajišťovat dopravu.
5. Na hrázi rybníčka Pod dubíčkem sklízet a svážet trávu a otavu.
 6. Opravovat náhon, kterým se žene voda na slavičský rybník.
 7. Opravovat pstruží haltýře.
 8. Opravovat náhon veliký a malý do hor opatovských a jinde.
 9. Rolníci byli povinni dovážet palivové dřevo k zámku po pěti fůrách z místa, kde jim bude ukázáno.
 10. Lámat kámen a dovážet stejně jako dřevo na panské stavby.
 11. Těžít dřevo nebo chvojí v Černém lese a byla-li by potřeba i jinde.
 12. Posílat čeled' na sklizeň chmele.
 13. Dva zahradníci mají povinnost sít na panském rež nebo jiné obilí.
 14. Selky mají z panské koudele zpracovat dva lokte přediva.
 15. Provádět práce na zámku podle pořadí dědin.
 16. Každého roku dodat do panské kuchyně jednoho vola a dobytek k prodeji přihánět před zámek jako černoťínští.

Z poddanských povinností hluzovských:

Jíra Patka, fojt	o sv.Jiří	1 zlatý 6 grošů
	o sv.Václavě	tolikéž
	z Hrabiny pod špickým lesem	
	o sv.Janě	6 grošů 6 denárů
	těž z Hrabiny	
Valenta Ječmen	o sv.Martině	6 grošů 6 denárů
	z Lipí v témž časy	1 groš 6 denárů
	slepici	1
Václav Šeynarů	o sv.Jiří	17 grošů 1 denár
	o sv.Václavě	15 grošů 1 denár
	o sv.Martině z Hrabiny	1 groš 1 denár
	v témž časy z Lipí	1 groš 6 denárů
	slepice	2
Václav Šeynarů	o sv.Jiří	6 grošů
	o sv.Václavě	tolikéž
	slepici	1
	vajec	15

Na území Hluzova pod špickým lesem měli pozemky hraničtí:

Kuba Marek, Marta Hádková, Martin Hlávka, Martin Knoflíček, Petr Kašparů a Pavel Kašparů.

Černoťínský i hluzovský fojt měli uloženy, stejně jako ostatní fojti na panství, tyto povinnosti:

- podle smlouvy stanovené Panem Vokem ze Sovince se každoročně podle své dosta-

tečnosti před vrchností ukázat a podle této smlouvy dát o sv. Jiří a o sv. Václavě po 18 groších,

- každého roku přivést bečku vína za 2 zlaté nebo drejling za 3 zlaté,
- vypravit se a jet NA HODNÉM KONI, VE ZBROJI A S TĚMI ZBRANĚMI A POTŘEBAMI, JAK SE TO SLUŠÍ na vojnu ven ze země i v zemi anebo kdyby panská potřeba nastala,
- při prodeji fojtství je fojt od starodávna povinen dávat pánu z 10 zlatých 1 zlatý a z 10 grošů 1 groš auffanku.

Dovoz vína patřil mezi tak zvané daleké fůry, které prováděli zákupní fojti, zákupní dvořáci a formani. Daleké fůry byly náročné na potah, vozku i vůz. Vozy byly tehdy celodřevěné včetně náprav, cesty byly špatné. Na cestách bylo nebezpečno a forman nemohl jet bez doprovodu.

Po smrti Jana Kropáče, který se stal obětí moru, měnilo hranické panství rychle majitele v linii jeho potomků. V roce 1595 získává panství Zdeněk Žampach z Potštejna. Pro své požadavky k poddaným se dostal brzy do rozporů s obcemi hranického panství. Čtrnácti všim panství drahotušského však v roce 1606 některá privilegia udělil. Mezi nimi byl i Černotín a Hluzov (1)

Pro ves Černotín z povinnosti KAŽDÉHO ROKU VOLY KU POTŘEBĚ PANSKÉ PŘIHÁNĚTI A O TAKOVÉ VOLY SE S PÁNEM PODLE SLUŠNOSTI SMLOUVATI poddané černotínské propustil a povolil jim TAKOVÉ VOLY A VŠELIJAKÝ DOBYTEK SVŮJ KOMUŽ SE JIM KOLIV NEJLÉPE ZDÁTI A LÍBITI BUDE BEZ VŠÍ PŘEKÁŽKY SVOBODNĚ PRODÁVATI. Za toto právo stanovil stálý roční plat patnáct grošů bílých pro ty, kteří mají koně, pro ostatní po půlosma grošů bílých moravského počtu a to polovinu na svatého Jiří a druhou polovinu při svatém Václavu. Dále povolil svobodný výhon, ležící mezi rolemi černotínskými a hluzovskými s právem DOBYTKY SVÉ VŠELIJAKÉ VOLNĚ PROHÁNĚTI A JEHO PASENÍM TĚŽ NA NĚM VŠELIJAKÉHO DOBYTKA SVÉHO NA VĚČNÉ ČASY, JAK JIM OD PANSKÉHO ÚŘEDNÍKA A POLESNÝCH UKÁZÁNO A VYMEZENO. Za to má platit Černotín o svatém Martině jeden zlatý, dva groše a třicet dvě slepice. Černotínským také propustil všechny trávníky PŘI TÉ VSI LEŽÍCÍ AŽ PO VODU BEČVU, ABY TĚCH TRÁVNÍKŮ SPOLU S LIDMI ÚSTSKÝMI PASENÍM VŠELIJAKÉHO DOBYTKA SVÉHO NA NICH BEZE VŠÍ PŘEKÁŽKY SVOBODNĚ A VOLNĚ NA ČASY BUDOUCÍ MOHLI UŽÍVATI. Pustil jim také jednu louku za Skalama pod špickými rybníky. Za to byl povinen každý rolník orat jeden den na stanoveném dvoře. Dále měli černotínští sklídit seno a otavu z obecních luk za Skalama, dvě louky označované DAUNALONSKÁ a HOLOTČINNÁ a také louky pod CVRČOVEM, u nichž nemohli prokázat své vlastnictví a také ty louky, které již byli povinni sklízet. Pomoc při sklizni měli uloženu hofěři. Seno bylo třeba odvést do stanoveného panského dvora.

Obci ze vsi Hluzova převáděl Žampach také povinnost přihánět voly za roční plat patnáct grošů bílých a pro ty, kteří nemají koně, půl osma grošů. V Hluzově mýnil zbourat na trávníku pustou chalupu, k níž patřilo kus pole. Na prosbu obce ji nechal Hluzovu za roční plat jeden zlatý rýnský, placený o Vánocích, mimo to při sv. Jiří a sv. Václavu po třech groších bílých a každý rok za jednu slepici a patnáct vajec o Vánocích. Za společné užívání výhonu s s černotínskými na svátek sv. Jakuba deset grošů bílých a jedenáct slepic. Za osvobození od odvozu dřeva pro panskou potřebu do Hranic ustanovil PODKLADČITÉ jednoho groše bílého a to o svátku svatého Václava.

V roce 1609 koupil hranické panství Karel Pergar z Pergu a v roce 1612 získal koupí toto panství Václav Mol z Modřelic. Pergar z Pergu byl velmi tvrdý a poddaní mu odmítli složit slib člověčenství. I Václav Mol vyžadoval plnění poddanských povinností bezohledně. Byl evangelík a zúčastnil se vzpoury pánů proti Ferdinandovi II. v roce 1618. Po Bílé hoře byl odsouzen k smrti. Trest mu byl změněn na doživotní žalář ve vězení na Špilberku, kde zemřel.

VI.

Hranické panství bylo v roce 1621 konfiskováno a v příštím roce darováno jako fideikomis kardinálu Františku Dietrichštejnovi. Kardinál Dietrichštejn byl pověřen dozorem nad protireformací na Moravě. Na svém panství zahájil hned přísnou rekatolizaci. Obyvatelstvo to nepřijímalo příznivě. Když v roce 1627 přitáhlo k Hranicím dánské vojsko pod velením Mitzlafovým, otevřeli mu měšťané brány (29). Obyvatelé města i vesnic vítali Dány jako osvoboditele. Vojsku složili hold 1000 tolarů. V Hranicích sebrali 500 zlatých, Drahotuše a poddanské obce složily 300 a na zbytek si vzaly Hranice půjčku. Z dědin hranického a drahotušského panství je jmenováno devatenáct vsí s uvedením částek, které složily. Černotín dal 17 zlatých, Hluzov 8. Panské dvory a poddanské vsi zásobovaly dánské vojsko potravinami.

Po odchodu Dánů se císařské vojsko vrátilo a po obléhání Hranice dobylo. Účastníci rebelie byli potrestáni (37). Dne 16. října 1627 byl na náměstí v Hranicích sťat purkmistr Adam Purkeš a panský kuchař Lukáš Kremž. Sedm měšťanů přijalo víru katolickou a bylo potrestáno vězením nebo vysokými pokutami. Před horní branou bylo pověšeno 11 poddaných. Z nich bylo šest sedláků. Popraven byl jeden desetiletý a jeden dvanáctiletý chlapec. Jedna žena byla utopena v koši. Sedláci hranického panství museli být popravě přítomni. Tak byl odpor na hranickém panství zlomen.

V roce 1627 byly v Hranicích založeny matriky (7). Zápisy z Černotína a Hluzova začínají až v roce 1642. Ten rok bylo z Černotína pět pohřbů, z Hluzova tři. Z těchto osmi zemřelých bylo šest kojenců. Ukazuje to na těžké životní podmínky, hlavně podvýživu matek. V roce 1643 jsou pohřby z obou vsí zaznamenány jen do dubna a pak jsou přerušeny v podstatě až do odchodu Švédů z Fulneka a Olomouce. Dne 5. července totiž začalo obléhání Hranic Švédy. Hranice se sice do roku 1645 udržely, ale švédská posádka z Fulneka stále znepokojovala

Hranice a okolí. Hranická vrchnost zřejmě neměla v té době nad svými vesnicemi kontrolu a hranický kněz pohřby ke kostelíku Blahoslavené Panny Marie nedoprovázel ani je nezaznamenával do matriky.

V matrikách zemřelých je v roce 1642 zápis o smrti Bartoše Pastýře z Hluzova, který zemřel ve věku okolo 73 let a hned po něm úmrtí Martina, syna Jakuba Pastýře z Černotína. V roce 1643 zemřel Jan, syn Jakuba Schroma, černotínského fojta, a brzy po něm fojtova manželka ve věku 24 let. V Hluzově zemřela Johana, matka fojtovy manželky ve věku 105 let.

Útrapy války i náboženský útlak působily sbíhání poddaných. V Černotíně zůstal pustý grunt, který byl dán obci. Jeho lánů se dodnes říká NA PUSTÉM a byl na něm zřízen hřbitov. Z Černotína odešel asi z náboženských důvodů Václav, syn Bartoně. Zůstal na Vsetíně, kde se oženil. Jeho potomci se psali ČERNOTSKÝ (35). Stali se kožišníky a zařadili se mezi vážené občany Dolního města. Bartoňův vnuk, Václav Černotský (1692-1769) byl poručíkem Portášů na Vsetíně. Jeden z jeho synů studoval.

Cílem Dietrichštejnů po Třicetileté válce bylo dokončit rekatolizaci a upevnit hospodářské poměry na panství (30). Zatím, co na jiných panstvích na Hranicku, zvláště keleckém a všečovickém, zůstalo mnoho pustých usedlostí (42), měli Dietrichštejnové na svém panství usedlosti v podstatě obsazeny. Ukazuje to revizitace Kropáčova urbáře v roce 1663 (4).

Při revizitaci v Hluzově jsou zapsáni tito poddaní :

Martin Zeybert, David Walter, Jakub Šlosar, Jíra Vítek, Andres Čech, Hans Kheller, Tomáš Rek - fojt, Andres Klos, Jíra Homprych, Václav Panáček, Tomáš Lacina, Pavel Blažek, Jíra Krátkey, Jan Zeybert, Jan Nyczman. V průběhu revizitace došlo ke třem změnám.

Při revizitaci v Černotíně jsou zapsáni tito poddaní :

Václav Czogar, Jíra Havel, Matěj Kheyner, Jakub Zastoupil, Tomáš Synek, Jan Málek, Martin Šidlík, Jan Kheyner - fojt, Martin Škařupa, Václav Fajkus, Bartoň Novák, Adam Novák, Matěj Provazník, Pavel Janásek, Jíra Lochman, Jíra Tománek, Matěj Duchoň, Jan Maleček, Jakub Staroš, Martin Grygar, Urban Blažek, Jan Šidlík, Jiří Krejčí, Jíra Tomečka, Martin Keclík, Adam Kubeška, Pavel Číhala, Mikuláš Palička, Martin Michálek, Jíra Pop, Bartoň Novák, Valenta Tkadlec, Šimek Lynhart, Jan Janík, Matěj Valach, Pavel Grusman, Adam Tomanec, Jan Bartoň. V průběhu revizitace došlo k šesti změnám.

Je zajímavé, že přes velký počet německých jmen, která po Třicetileté válce přibyla zvláště v Hluzově, není vliv němčiny znát v místním dialektu. Buď tito lidé česky mluvili nebo češtinu rychle přijali a vyrovnali se s místním obyvatelstvem. Místní nářečí v Černotíně i v Hluzově se vyvinulo z původního nářečí, které obyvatelé užívali již před Třicetiletou válkou (42).

V poddanských povinnostech byl nyní kladen důraz na roboty, protože jen tak mohl být zajištěn chod panských dvorů. Vrchnost se také domáhala splácení dlužných úroků (9). V Černotíně je kolem, roku 1663 deset dlužníků poddanských platů v částkách od 21 krejcarů do 2 zlatých. V Hluzově dvanáct dlužníků s částkami od 15 krejcarů do 4 zlatých 30 krejcarů. Obec Černotín dlužila též 2 měrice ovsa a obec Hluzov 2 zlaté, 1 pár slepic a zaplacení nových register.

V roce 1665 zemřelo v Černotíně a v Hluzově 13 lidí, z toho 5 dětí do dvanácti let(7). Srovnáním zápisu v matrice zemřelých v tomto roce s registrem poddaných z roku 1663 zjišťujeme, že Matěj Provazník z Černotína byl v tomto roce sedlákem na gruntě, ale v matričním zápisu o pohřbu svého syna v roce 1665 je psán už jen jako hofer.

Konfiskace hranického panství se dotkla též svobodného dvora v Hluzově, patřícího dosud Kozlíkům z Kašenavy, kteří odešli do Uher. Dvůr získali Fragštejní z Načeslavic, žijící v Hranicích (17). Václav Fragštejn sloužil v hodnosti korneta v dánském vojsku a zúčastnil se v roce 1627 dobytí Hranic. Fragštejnové proto o dvůr přišli. Ferdinand z Dietrichštejna. v roce 1665 dvůr prodal Neswatbovi za 335 zlatých a ten dvůr prodal dále v roce 1679 Janu Wahalovi za 400 moravských zlatých.

V roce 1680 se u nás rozšířil mor. V matrice nacházíme z Černotína vyšší počet pohřbů (7). Více než polovina úmrtí připadá na zimu a jaro. Zdá se, že šlo spíše o hladomor. Situace se opakovala v letech 1714 a 1715. V roce 1713 jsou čtyři úmrtí v obou obcích. V roce 1714 zemřelo v Černotíně 11 lidí v Hluzově 2. V roce 1715 je v Černotíně 16 pohřbů, v Hluzově 4. Obraz úmrtí je stejný, jako v roce 1680. V roce 1714 je ze 13 pohřbů 8 do května, v roce 1715 je 13 ze 16 rovněž do května. V těchto dvou letech jsou zaznamenány na Hranicku různé kalamity. Proto je tehdy možné uvažovat o hladomoru. V roce 1715 se podílí na úmrtí 12 dětí do čtyř let.

U Kostelíčka je zaznamenán v roce 1687 poustevník Havel (25). Od roku 1707 zde žil jako poustevník polský šlechtic Sebastian Srzemski, který na svůj náklad nechal postavit křížovou cestu. Po roku 1766 tu sloužili dva laici kapucínského řádu, jejichž pobyt ukončila církevní reforma Josefa II..

V roce 1690 byl ředitelstvím dietrichštejnských statků v Mikulově vypracován SUMÁŘ URBÁRNÍCH PLATŮ PANSTVÍ HRANICKÉHO A DRAHOTUŠSKÉHO (12). Platy z Černotína a Hluzova ve zlatých a krejcarech jsou tyto :

	z Hluzova		z Černotína		z Černotína do Hranic	
	zl.	kr.	zl.	kr.	zl.	kr.
na sv.Martína z rolí	45	43	-		27	53,4
plat robotní	1	24	1	24	-	
za lov ptactva		32,4	-		-	

z luk a pastvin	2	0,4	-	-	-	-
za braní dřeva	7	21	-	-	-	-
ze včelínů	1	44	-	-	-	-
plat slepičí	2	27	4	26	-	-
plat vaječný		20		15	-	-
plat z majetku	-		2	20	-	-
plat vinný	17	30	44	20	-	-
z domů a gruntů	5	29,5	21	56,1	-	-
plat z volků	2	31,1	7	5,5	-	-
za různé roboty	5	50	-	-	-	-
válečný plat	3	50	3	30	-	-
plat zaječí		35		17,3	-	-
na sv.Jana	1	24	-	-	-	-
na sv.Jakuba		8,4		18,4	-	-
na Narození P.Marie		56	-	-	-	-
z domů a gruntů						
na sv.Anastazii	5	25,1	25	49,4	-	-
plat z volků	2	31,4	7	5,5	-	-
za jiné roboty	5	50	-	-	-	-
válečný plat	3	30	3	30	-	-

celkem	116	45	119	58,4	27	53,4

Černotín platil za užívání pozemků na Hranicku do Hranic. Je zajímavé, že Hluzov, i když je proti Černotínu poloviční, odváděl skoro stejný plat jako Černotín.

V letech 1713, 1717 a 1738 byly vydány patenty, upravující výkon robot. V podstatě byla roboty stanovena na tři dny v týdnu, mimo roboty mimořádné, v létě i v zimě od východu do západu slunka s dvouhodinovou přestávkou na krmení zvířat. Poddaní mohli zvolit nový předpis robot nebo pracovat podle předpisu starého.

Jan Baďura píše o robotách na dietrichštejnských dvorech lipnických v 18. století (24). Říká, že vrchnost s poddanými tak mírně nakládala, že i po vydání robotního patentu si poddaní podrželi staré roboty. Poměry na jiných statcích však nemusely být vždy stejné, jak o tom svědčí odvolání správce Halámka z hranického dvora v roce 1766. Vrchnost také neměla zájem na ztrátě robotních dnů. Proto, když připadl na pracovní den v týdnu svátek, odepisovala poddaným jen půlden.

Požadavky vrchnosti na výkon potažních prací byly vyšší, než poddaní stačili. Koně poddaných byli slabí a proto měli dělat roboty více koňmi. Sedláci však nebyli schopni více koní chovat. Dvory měly proto vlastní koně a po poddaných žádaly náhradní peší roboty. Jako náhradu za jeden potažní den vyžadovaly, aby jedna osoba pracovala na dvoře celý týden nebo dvě osoby tři dny. Ruční práce byly potřebné zejména v žitných žních.

Z dietrichštejských statků libochovických jsou stížnosti na poddané, že posílají na robotu děti. Nedostavení se na robotu pokutovali 15 krejcary. Mělo-li jít dítě poddaných do učení nebo na studia, potřebovalo výhostní list. Vedení statku navrhovalo, aby za povolení poddaní platili jako na moravských statcích Dietrichštejnů 8 až 20 zlatých i více (36).

Systém robot na dvorech vycházel z trojhonného hospodářství. Základem výroby bylo obilnářství. Hlavní operací byla třikrát opakovaná orba. Osivo se do půdy zapravovalo orbou nebo se selo na povrch brázdy a zavláčilo se. Orba byla mělká, pluhy půdu obracely nedostatečně. Proto, zvláště na rozhraní 18. a 19. století, byla i na dietrichštejských statcích snaha zkonstruovat nový pluh. To se ale nepodařilo. Sklizeň obilí se prováděla srpy. Až v době napoleonských válek při nedostatku ženců se začalo sekat obilí kosami. Travní porosty se však kosou sekaly odedávna. Ke všem pracím používali poddaní vlastní nářadí.

V roce 1714 založila vrchnost Gruntovní knihy. Černotínské (5) a hluzovské (6) Gruntovní knihy začínají titulním listem, který je psán pro Černotín česky, pro Hluzov německy. V úvodu je registr poddaných s poznamenáním čísla listu, na němž je majetkový zápis. Po číslování domů byly knihy doplněny sumářem podle čísel a pro snadnější vyhledávání jmen byl sestaven abecední index.

Registru černotínské má zapsány tyto poddané :

Matěj Blažek, Karel Havlík, Martin Kubeša, Jiří Kleyvar, Franz Schubert, Mikuláš Kuničar, Tobiáš Duchoň, Michal Ryppar - fojt (správně Rittich), Jan Novák, Martin Fajkus, Jan Novák, Václav Lhaun, Martin Tománek, Jakub Novák, Jan Hofman, Lorents Wilert, Matěj Duchoň, Jan Tománek, Ondra Staroš, Martin Grygar, Jíra Tománek, Jan Čauhal, Marin Šnajderle, Jan Tomeček, Václav Keclík, Václav Humplík, Jakub Hrubec, Matěj Palička, Tomek Grygar, Matěj Mastil, Matěj Novák, Jura Božik, Matěj Horecký, Jura Kopečný, Jura Blaha, Jura Raisnera, Jan Tomanec, Martin Palička.

V registru hluzovském jsou zapsáni :

Hans Rippar, Wenzel Schlosser, Jacob Konečný, Georg Hainrich, Hans Czech, Wenzel Keller, Jura Reck, Mathes Rob, Martin Ripper, Mathes Weczerza, Martin Rýppar, Martin Skaczal, Wenzel Wania, Georg Minster, Lorents Hoeger.

V majetkových zápisech se uvádějí nákupní částky. Při nedostatku peněz se platil závdavek a pak splátky až do ceny majetku. Nákupní částka činila z gruntu 200 až 400 zlatých, z chalupy kolem 60 zlatých. I na dědičných rychtách, které na rozhraní 17. a 18. století nahrazují nákupní fojtství, se zakupovali. Černotínský rychtář Hansmann zaplatil v roce 1786 za rychtu 6.160 zlatých, Josef Ochmann v roce 1814 6.600 zlatých. Zaplacením nákupní částky získali poddaní dědičná práva k majetku. Založení Gruntovních knih ukazuje už na jistou stabilitu poddaných na usedlostech i zájem vrchnosti zainteresovat je na hospodaření, též zavázat k plnění poddanských povinností.

V roce 1656 byla provedena lánová vizitace (26). Usedlosti byly zařazeny do tří daňových tříd podle výsevku žita na měřici. Výsevkem se určovala bonita polí a podle ní se vytvořil berní lánový systém. Podle rozsahu obdělávané půdy se pak vžilo označování usedlostí: rychta, grunt, zahradník, nebo celoláník, půlláník, zahradník, chalupník, domkař. V roce 1747 byl proveden soupis poddanské půdy (39), tak zvaný první tereziánský katastr. V Černotíně byla půda zařazena do třetí třídy v tržní ceně jeden zlatý. V Hluzově do bonity 2,5 s tržní cenou jeden zlatý. V Černotíně bylo zdaněno 776 měřic a 4 achtle půdy orné, 13 měřic a 7 achtlů zahrad, 2 měřice a 6 achtlů činila lada, pastvin bylo 185 měřic, luk 85 měřic a 1 čtvrtina achtlu, lesů 85 měřic a 4 achtle. Ke zdanění se započítávalo 21 domů. V robotních povinnostech u hranického dvora bylo započítáno 22 sedláků a 6 chalupníků. V Hluzově bylo ke zdanění bez svobodného dvora započítáno 11 domů. Hluzov má zdaněno 323 měřic a 7 achtlů orné půdy, 13 měřic a 2 čtvrtina achtlu zahrad, 30 měřic ladem ležících, 11 měřic a 2 achtle pustin, 25 měřic pastvin, , 25 měřic luk a 11 měřic lesa. Svobodný dvůr má do kontribuce započítáno 50 měřic polí, 5 měřic pastvin, 2 měřice a 2 achtle zahrad, 20 fůr sena a 4 fůry otavy. K robotní povinnosti bylo v Hluzově zapsáno 6 sedláků. Robotní povinnost sedláka je stanovena v týdnu 3 dny 4 koňmi, zahradník a chalupníci konají 2 dny pěší práce. V létě je robotní povinnost sedláka dvojnásobná, zahradníci a chalupníci pracují jedním pěšákem o jeden den v týdnu více. Počet obyvatel v Černotíně k roku 1771/2 byl 250 dospělých a 84 dětí, v Hluzově 147 dospělých a 32 dětí.

Roboty i verbování do Rakouskem stále vedených válek venkov oslabovalo a působilo nespokojenost poddaných. V roce 1775 byl vydán Le Blancův patent, upravující robotní povinnosti (24). Roboty byly podle něj odvozeny z daní a odstupňovány do deseti tříd. V prvních šesti třídách byli zařazeni ti, kteří neměli koně. V první třídě to bylo 13 dnů pěší práce za rok. V šesté třídě tři dny týdně. Pěší roboty se soustřeďovaly mezi svátky sv. Jana a sv. Václava. V sedmé až desáté třídě byli majitelé koní. Čtvrtlánici pracovali jedním koněm 3 dny v týdnu, pololánici párem koní stejnou dobu a jedním pěšákem jeden den v týdnu. V nejvyšší, desáté třídě, byla vyměřena robota dvěma páry koní na tři dny v týdnu a jeden pěšák pracoval rovněž stejnou dobu. Vyšší roboty už nebyly rozepisovány, protože sedlák podle sněmovního usnesení z roku 1748 nemohl vlastnit větší grunt než o výměře celého lánů, to je 100 měřic. Podle Le Blacova patentu byly vyměřeny roboty i v Černotíně a v Hluzově.

Zrušením nevolnictví Josefem II. v roce 1781 skončily roboty mimořádné. Vrchnost nesměla teď nutit poddané, aby konali více práce, než stanovil patent z roku 1775. Reforma snížila zvláště potažní roboty. Dvory nebyly schopny hospodařit v plném rozsahu. Proto začaly pozemky pronajímat nebo rušit provozy, náročné na pracovní síly. Tehdy byly zrušeny rybníky arcibiskupského statku za Skalama na Dolné.

Už patenty o robotě z roku 1738 umožňovaly relucii neboli vykupování z robot. Výkupem však nekončila povinnost poddaných vykonávat stanovenou práci podle urbáře. Za práci byli placeni. Plat byl však nižší než mzda čeledě v panských dvorech. Reluce záležela na dohodě mezi panstvím a poddanými. Výkupní částku mohli poddaní zaplatit celou nebo platit náhradu každý rok. Výkup mohli také krýt svým majetkem nebo se vzdát svých práv vůči vrchnosti.

Na hranickém panství byla reluce zavedena v letech 1823 až 1830. Poddaní v Černotíně a v Hluzově platili náhradu každoročně. Roční reluce robot z Černotína činila 401,2 a v Hluzově 138,2 zlatých za celou obec (15).

Výkazy hranického Velkostatku⁽¹⁴⁾ z roku 1811 zaznamenávají, že černotínští odpracovali v tomto roce 624 dnů jedním párem koní, 2.496 dnů jedním koněm a 1.950 dnů pěší práce. Hluzovští 156 dnů jedním párem koní, 936 dnů jedním koněm a 780 dnů pěší práce. Někteří poddaní pracovali také v lese, lomu nebo vápence.

Reformy Josefa II., které se začaly ještě za života jeho matky Marie Terezie, způsobily velké změny. Dosavadní evidence poddaných, vedená podle domů od prvního domu v obci ve směru pohybu hodinových ručiček, se od roku 1770 změnila. Domy byly očíslovány od významné budovy ve vsi, která dostala číslo 1, proti pohybu ručiček hodinových. V Černotíně i v Hluzově dostala číslo 1 rychta. Při číslování dosáhl počet budov v Černotíně padesáti, v Hluzově dvaceti devíti. Byly evidovány i domy bezzemků, kteří dosud nebyli v Gruntovních knihách zaneseni. Postavili si na obecní půdě chalupy a živili se nádenickou prací.

V roce 1780 byla uzákoněna dědičnost příjmení po otcovské linii. Původně, jak to sledujeme v urbářích ze 16. století, byl ke jménu přidáván přídomek podle vlastností nebo původu. Tak můžeme sledovat migraci černotínských, kteří na novém místě dostávali jméno ČERNOCKÝ nebo ČERNOTSKÝ už od 15. století. Po zavedení matrik jsou záznamy vedeny podle otce nebo manžela. Z hluzovských záznamů v matrice zemřelých z roku 1642 čteme : PAVEL SYN THOMASSA REKA nebo BARBORA VDOVA PO NEBOŽTÍKU JANU HENRYCHOVI. Též zápisy z roku 1719 z Černotína, psané latinsky, dokazují, že jméno matky nebylo pro matriku rozhodující: JOSEF SYN NEZNÁMÉHO OTCE nebo BEZEJMENNÝ V BEZVĚDOMÍ POKŘTĚN A PO KŘTU ZEMŘEL.

K rozvoji vzdělanosti přispěl patent o úpravě základního školství z roku 1774 - 5. V roce 1790 byla v Černotíně postavena škola, která od začátku slouží i Hluzovu. Až do té doby se v Černotíně učilo v čísle 35, kde se říká V PASTÝRNI. Naznačuje to, že zde asi přes zimu vyučoval pastýř, kterým byl často vysloužilý voják, ovládající čtení a psaní. Nová škola byla pod patronací vrchnosti, ale učitele vydržovala obec. Dne 20. ledna 1803 byla sepsána smlouva mezi učitelem Janem Radochou a obcí černotínskou a hluzovskou (11). Učitelé podle ní přísluší za rok devět měřic rži z Černotína a tři měřice z Hluzova na chléb, plat za jednoho žáka jeden rýnský, celkem 45 rýnských ročně, k otopu malé světničky tři sáhy dřeva a byt. Za obec podepsal smlouvu Tomáš Humplík jako fojt a pudmistr Josef Novák.

Ze smlouvy vyplývá, že obce měly svoji samosprávu. Také nakládaly se svým majetkem, jak svědčí zápisy o pronájmu obecních pozemků z let 1828 - 35. Pečetě, které obce používaly při ověřování listin, jsou uloženy v Okresním archivu v Henčlově. Pocházejí z roku 1766 (21). Černotínská pečeť nese obraz vozky na voze s dvojspřežím, nad vozem vzadu se sklání strom. Hluzovská pečeť má vyrytého sekáče, sekajícího travní porost. Obě pečetě mají v kruhu

PECZEŤ OBCIE CZERNOTSKEY nebo HLUZOVSKY a datum 1766.

Při budování státu stavěl Josef II. nové silnice. Stavba císařské silnice přes Hranice do Polska začala 1784. Obchodní cesta z Hranic přes Černotín do Valašského Meziříčí byla stavěna ještě před rokem 1848. Zmiňuje se o ní WOLNY v roce 1835. Doprava mezi vesnicemi probíhala po polních cestách. Pěší chůzi zkracovaly chodníky. Pěšky se chodilo z Černotína do Hranic přes HŮRKU nebo MICHOVEC, z Hluzova přes KOSTELÍČEK. Tyto spoje zlikvidovalo zemědělské družstvo. Polní cesta od Závěšických přes Hluzov na BÍLÝ KOPEC se podle ústního podání nazývala VALAŠSKÁ CESTA. Východně od obce při ní stál větrný mlýn, který majitelé prodali (38). Noví vlastníci mlýn přemístili do Paršovic. Mlýn nesl nápis RENOW. 1808 VWI 1792 KL.. Jeho popis podle stavu po roce 1930 přináší A. V. Musiol ve sborníku SOUDNÍ OKRES HRANICKÝ z roku 1936.

Dopravní cestou byla i Bečva. Průtok v první polovině 19. století dovolil plavení vorů na jaře. Plavbu organizovalo vorařství ve Valašském Meziříčí a dřevo se dopravovalo až k Hodonínu. Přes Bečvu vedly do Skaličky dva brody na SKALICKU a POD SKALAMA, a do Ústí jeden pod CEREKVISKEM. S Bečvou souvisel i rybolov, který povoloval hranický Velkostatek.

Bečva se často rozvodňovala, podemílala břehy a měnila tok. Musila být proto upravována. Taková regulace probíhala v letech 1823 až 1839. Změny toku se dotýkaly hranic mezi obcemi a proto docházelo ke sporům o užívání území kolem řeky. Tak v letech 1821 až 1828 probíhal spor mezi statkem ve Skaličce a obcí černotínskou o pastviny kolem Bečvy.

Černotínští dědiční rychtáři projevovali různé hospodářské aktivity. Karel Bartoš prodal rychtu Franzi Hansmannovi a v roce 1790 si pronajal lázně Teplice n.B.. Na Josefa Ochmanna si v letech 1818 až 1836 stěžoval nájemce dominikálního pivovaru v Hranicích pro nezákonný prodej piva a kořalky. Ochmann byl nakonec potrestán za nezákonný prodej piva. S Ochmannem je také spojeno pálení vápna NA KLÍNKU. Není však vyloučeno, že vápenictví v Černotíně má delší tradici.

Vztahy mezi vrchností a poddanými nebyly vždy dobré. V letech 1818 - 21 byla uvalena kuratela na Františka Schindlera z Černotína. Toto jméno patří podle záznamu o robotách z roku 1816 k číslu 20. Z roku 1821 je zpráva o jeho úmrtí při službě u 7. toskánského pluku.

Z listin, uchovávaných po předcích, se dozvídáme o jejich životě. Nároky na nastupujícího mladého hospodáře byly velké, jak pro zajištění výměnkářů, tak pro vydání dědických podílů sourozencům. V předacích a svatebních smlouvách je pozoruhodné hodnocení železných předmětů. Odpovídá to době, kdy železo bylo drahé. Zjišťujeme také při tom, jak byl v první polovině 19. století zařízen grunt. V testamentu z roku 1809 z Černotína se předávají DVA VOZY KUTÉ, DVA PLUHY ZE ŽELEZA, ČTYŘI BRÁNY S HŘEBÍKAMA, JEDNA PILA VELKÁ, DVA PANTOKY A DVA ŘETĚZY. Ve svatební smlouvě z roku 1838 jsou uvedeny TŘI KUTÉ VOZY V DOBRÉM STAVU, DVA PLUHY ŽELEZEM SKUTÉ, ŠEST

BRAN S ŽELEZNÝMI HŘEBÍKY A DVA HRUBÉ ŘETĚZY (č.42).

V 19. století dolehly na Černotín a Hluzov těžké epidemie (8). V roce 1819 se v Černotíně vyskytlo horečnaté onemocnění, někde popisované jako zimnice. Hluzov postižen nebyl. V abecedním přehledu zemřelých, který vypracovala hranická fara, je zaznamenáno v Černotíně 18 úmrtí, je to o 8 pohřbů víc, než tehdejší průměr. V Hluzově zemřeli dva lidé. V roce 1836 zasáhla Černotín a Hluzov cholera. Zavlekla ji do Polska ruská vojska z Asie. Odtud se rozšířila do celého Rakouska. V Černotíně zemřelo v roce 1836 třicet, v Hluzově deset lidí. Cholera se vrátila na Hranicko v padesátých letech. V době Rakousko-pruské války v roce 1866 však zasáhla zvláště silně. V Černotíně zemřelo v tomto roce celkem 42 lidí, v Hluzově 15. Černotín byl postižen více při obou výskytech cholery než Hluzov. Příčina byla asi v užívání vody z infikovaného Hluzovského potoka. V horní části obce bylo málo studní a voda z potoka byla hlavním zdrojem potřeby.

Z roku 1836 je před bývalým číslem 60 kříž. Podle posledních obyvatel domu Šnejdrů kříž. Dá se předpokládat, že byl postaven jako připomínka cholery. Někteří současníci však říkají, že kříž byl postaven na památku velké povodně. Podle katastrální mapy z roku 1830 tu už kříž stál. Byl asi dřevěný. Loučili se tu občané s mrtvými, když je odnášeli ke Kostelíčku.

Začátkem třicátých let 19. století bylo provedeno sčítání obyvatel (44). Wolny uvádí, že Černotín měl 64 domů, 472 obyvatel, z toho 224 mužů a 248 žen. V Hluzově 31 domů, 229 obyvatel, z toho 109 mužů a 120 žen. V Černotíně chovali 104 koně, 177 krav a 229 ovcí. V Hluzově 28 koní, 43 krav. Ovce se neuvádějí, i když se jistě chovaly.

Před rokem 1830 jsou podle Gruntovní knihy v Černotíně připisována k jednotlivým domům tato jména:

1. Josef Ochmann	21. Anna Šlížová	41. Barbora Duchoňová
2. Josef Líva	22. Jan Horecký	42. Matěj Humplík
3. Václav Mojžíšek	23. František Novák	43. Josef Rek
4. František Novák	24. Anežka Horecká	44. Josef Ochmann
5. Anna Machačová	25. Antonín Heger	45. Jiří Humplík
6. Jan Řehák	26. Jiří Mojžíšek	46. Justina Kellnerová
7. František Feikus	27. Antonín Řehák	47. Anna Machačová
8. Antonín Palička	28. František Řehák	48. Jan Mojžíšek
9. Jan Humplík	29. Jan Šnejdrla	49. Antonín Šnejdrla
10. Jan Horák	30. Jan Hrubec	50. Karel Rek
11. František Novák	31. Jana Starošová	51. Tomáš Staršínovský
12. Baltazar Šnejdrla	32. Josef Palička	52. Karel Novák
13. Antonín Minařík	33. Josef Kajnárek	53. Martin Andrš
14. Jan Humplík	34. Jan Šnejdrla	54. Viktorin Duchoň
15. Josef Rek	35. dům obce PASTÝRŇA	55. Josef Šnejdrla
16. Antonín Mastil	36. Marie Sekaninová	56. škola
17. Karel Bartoš	37. Jan Mojžíšek	57. Fabián Minařík
18. Antonín Hrubec	38. Jan Kubeša	58. Antonín Humplík
19. Jan Rek	39. Jan Mastil	59. Antonín Šnejdrla

20.Barbora Paličková

40.František Humplík

60.Karel Libosvár

61.Antonín Gavenda

V Hluzově jsou v roce 1820 připsána tato jména

1.Antonín Rippar

11.Josef Rippar

21.Antonín Rek

2.Jan Münster

12.Antonín Klos

22.Matěj Welerth

3.Josef Rob

13.Josef Wahal

23.Josef Wahal

4.Josef Andersch

14.Jakub Tomečka

24.Josef Rek

5.František Rippar

15.Josef Řehák

25.Václav Křístek

6.Matěj Rippar

16.Bartoloměj Wahal

26.Karel Rabel

7.Barbora Ličmanová

17.Jan Nesvadba

27.Jiří Konečný

8.Josef Řehák

18.Jan Hendrich

28.Jakub Mastil

9.Ignác Litschmann

19.Jakub Konečný

29.Jiří Rek

10.Josef Rabel

20.Josef Welerth

30.Frant.Libosvár

Krajští úředníci v Hranicích zaznamenali pro Gregora Wolného popis krojů, které se nosily na Hranicku v první polovině 19. století. Popisy však nebyly uveřejněny. Vrátil se k nim Bohumír Indra v roce 1979 ve Vlastivědném sborníku okresu Nový Jičín (46). Muži v Černotíně a v Hluzově nosili světle modré kabátce ze sukna, vesty stejné barvy se žlutými nebo bílými knoflíky, úzké kalhoty ze žluté kůže a vysoké plstěné klobouky. Ženy nosily bílé nebo kanafasové krátké sukně, stejné zástěry, různobarevné živůtky a šátek na hlavě, vázaný pod bradu, bílé punčochy a nízké střevíce z telecí kůže.

V roce 1843 začala stavba Ferdinandovy severní dráhy přes Hranice. Její budování se dotklo i Černotína a Hluzova. Ke stavbě tratě se těžil v horní části Černotína a v blízkosti Závěšických kámen. Od Hluzova k Černotínu protékal dosud Hluzovský potok soutěskou zvanou POTOKY. Těžbou se prostor rozšířil a umožnil stavbu domů i lepší spojení obou obcí. Kámen podle ústního podání těžili italští kameníci, kteří zde vytesali na skálu reliéf Ferdinanda V.. Silnice mezi Černotínem a Hluzovem byla tímto územím postavena v roce 1912.

VII.

V roce 1848, po jednání sněmů, bylo Moravským zemským sněmem odhlasováno zrušení roboty. Říšský sněm je odhlasoval koncem srpna a císař tento zákon podepsal 3. září 1848. Tak byl zrušen poddanský svazek a vrchnostenská pravomoc nad poddanými.

Zákon zrušil bez náhrad břemena a povinnosti, které nebyly vázány na půdu. Černotínský rychtář Josef Ochmann vypracoval k 31. říjnu 1849 výkaz o povinnostech všech osedlých (13). Mimo rychtáře tu bylo 24 sedláků, 3 čtvrtníci, 7 zahradníků, 3 chalupníci a 21 domkářů.

Poddanské povinnosti, z nichž pak byly vypočítány náhrady za vyvazení z poddanství, byly tyto:

1. Dávky na sv. Jiří:

- gruntovní rolní -
 - rychtář 2 zlaté a 43 krejcarů,
 - sedláci 26 až 55 krejcarů,
 - čtvrtníci 28 až 30 krejcarů,
 - zahradníci 12 až 28 krejcarů
 - chalupníci 4 až 7 krejcarů.
- volkový plat -
 - sedláci, čtvrtníci a zahradníci po 11,3 krejcarech
 - chalupníci 4 až 7 krejcarů.
- vojenský plat rychtáře 3 zlaté 30 krejcarů.

2. Dávky na sv. Jakuba:

- robotní plat rychtáře 18,3 krejcarey.

3. Dávky na sv. Václava:

- gruntovní rolní -
 - rychtář 2 zlaté 34 krejcarů,
 - sedláci 31 krejcarů až 1 zlatý 51 krejcar,
 - čtvrtníci 32,2 krejcarey až 34 krejcarey,
 - zahradníci 14 - 32,2 krejcarů ,
 - chalupníci 7 krejcarů.
- volkový plat -
 - sedláci, čtvrtníci, zahradníci jako na sv. Jiří,
 - chalupníci 4 až 6 krejcarů.
- vojenský plat rychtáře jako na sv. Jiří.

4. Dávky na sv. Martina:

- slepičí plat -
 - sedláci, čtvrtníci a zahradníci po 7 krejcarech,
 - chalupníci 8 až 10 krejcarů.
- vaječný plat -
 - chalupníci 5 krejcarů.
- roboty rychtáře 1 zlatý 24 krejcarů.
- za předivo -
 - sedláci, čtvrtníci a zahradníci 13,2 až 14 krejcarů,
 - chalupníci a domkaři 6 krejcarů.
- vinný plat -
 - rychtář 2 zlaté,
 - sedláci 1 až 2 zlaté 80 krejcarů,
 - čtvrtníci 30 krejcarů,
 - zahradníci 1,2 krejcaru,
 - chalupníci 22 krejcarů až 1 zlatý 32 krejcarů,
 - domkaři 2 krejcarey.
- za sypaný hrubozrnný oves -
 - sedláci 4 krejcarey až 1 zlatý a 4 krejcarey,
 - čtvrtníci 4 krejcarey,

zahradníci

1,2 až 4 krejcary.

Výše těchto platů byla vzata pro výpočet vyvazovací částky. Z platů byl vyřazen plat vinný a volkový, protože nesouvisely s užíváním půdy.

Obec Černotín, podle záznamu hranického Velkostatku z 13. listopadu 1850, měla zapsán roční plat za pastvu hovězího dobytka ve výši 28 zlatých, z drůbeže 28 zlatých, za povinné přípřeže 18 zlatých a robotní povinnost 19 zlatých.

Odškodnění za potažní roboty v Hluzově bylo vypočítáno z přehledu, vypracovaného vrchnostenskými úředníky 17. září 1850 ⁽¹⁰⁾. V přehledu je uvedeno 10 sedláků, 7 zahradníků, svobodný dvůr č. 13 a dědičný rychtář Franz Rippar. Nejvíce byl robotami zatížen Tomáš Malina z čísla 17, který měl úkol 156 dnů práce s párem koní a 13 dnů roboty za rok. Šest sedláků mělo odpracovat 156 dnů jedním koněm. K potažní práci byla určena jedna osoba a to z jednoho gruntu na 130 dnů za rok a ze dvou 104 dny v roce. Ze zahradníků pracoval jeden 39 dnů a šest po 13 dnech. Svobodný dvůr byl od robotních povinností osvobozen. Dědičný rychtář měl povinnost dopravit z dietrichštejnských vinných sklepů na jižní Moravě jeden náklad vína. Při výpočtu vyvazovací částky byli od ní osvobozeni domkáři z čísel 16, 20 a 22.

Pro výpočet vyvazovací částky byly vrchností vydány ceníky naturálií a pracovních úkonů ⁽¹⁶⁾. Jedna měrice žita byla ceněna na 1 zlatý 10 krejcarů, jedna slepice 26/10 krejcaru, jedno vejce 4/30 krejcaru. Jeden den práce páru koní podle urbární povinnosti stál 16 a 1/3 krejcaru, při mimořádné robotě 49 krejcarů. Jeden den ruční práce se hodnotil na 5 a 5/9 krejcaru.

Zachovala se listina o vyproštění pro domkáře č. 22 v Černotíně z 19. listopadu 1850, který měl pozemky v hranickém katastru. Vyrovnávací částka činila 1 zlatý a 4 krejcary ⁽²²⁾.

Listiny pro vyproštění pro grunt č. 42 v Černotíně byly zpracovány 14. září 1850 a 11. února 1851 ⁽²³⁾. Listina náhrad hranickému dvoru vychází z platů za sypání ovsa, reluici 156 dnů práce jednoho páru koní, 13 dnů pěší práce, gruntovní úrok, slepičí plat a za plat za předivo a vypočítává částku 223 zlatých 33 a 1/3 krejcaru. Druhá listina vypočítává odvod hranické faře za 12 slepic a reluici desátku v částce 5 zlatých 53 a 1/3 krejcaru. Splátka z gruntu činila celkem 229 zlatých 16 a 2/3 krejcaru.

Splátky náhrad za vyproštění z poddanství byly rozloženy do dvaceti let. Po jejich splacení byly poddanské povinnosti VYZDVIŽENY NA VĚČNÉ ČASY.

BIBLIOGRAFIE :

Moravský zemský archiv Brno:

(1) Privilegia Zdeňka Žampacha, 1606

Státní oblastní archiv Třeboň:

(2) Registra loučná a kopaninná panství Helfenštajnského, cizí statky, sign.11 No 4b

Zemský archiv v Opavě, pracoviště Olomouc, fond Velkostatek Hranice:

(3) Urbář Jana Kropáče z Nevědomí, 1569 VS 1

(4) Urbář Jana Kropáče z Nevědomí, revidovaný 1663 VS 2

(5) Gruntovní kniha Černotína, 4250

(6) Gruntovní kniha Hluzova, 4292

(7) Matrika zemřelých 1627-1738, 6802

(8) Alphabetisches Repertorium über des Sterbbuch 1784-1870, 6824

(9) Extrace dluhu spravedlivého. Karton 65

(10) Odškodnění za potažní roboty v Hluzově. Karton 296

(11) Smlouva s učitelem v Černotíně, 1803. Karton 561

(12) Sumarischer general Extrakt allertäten Zünsen, 1690. Karton 65

(13) Vejkaz rychtáře Josefa Ochmanna, 1849. Karton 295

(14) Verzeichnis 1811, 1813, 1816. Karton 301

(15) Výpočet ztráty za reluci robot, 1848. Karton 259

(16) Výpočet náhrad naturálií a robot. Karton 259

(17) Svobodný dvůr v Hluzově. Karton 57

(18) Zemské desky moravské - zápis Čeňka z Tučina 1406

(19) Zemské desky moravské - prodej hradu Helfštýna Vokovi ze Sovince 1447

(20) Zemské desky moravské - vklad hradu Helfštýna Vilémovi z Pernštejna 1482

Státní okresní archiv Přerov:

(21) Otisk pečeti obcí Černotín a Hluzov z roku 1766

Soukromé sbírky:

(22) Listina o vyproštění z poddanství čísla 22 v Černotíně

(23) Listina o vyproštění z poddanství čísla 42 v Černotíně

(24) Baďura, Jan: Lipenský okres, Vlastivěda moravská II, 1919

(25) Bartovský, Vojtěch: Hranický okres, Vlastivěda moravská, 1909

(26) Fišer, J. : Lánová vizitace, ČMM 1932

(27) Grepl, Emanuel: Paleolitické osídlení Ostravska a Moravské brány. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín, 24/1979

(28) Hosák, Ladislav: Počátky a vývoj města do válek husitských. Hranice - dějiny města I., 1969

(29) Indra, Bohumír: Mansfeldská rebelie města Hranic. Záhorská kronika XXII/3

(30) Indra, Bohumír: Město a panství Hranice ve třicetileté válce. Sborník SOKA Přerov 1996

(31) Indra, Bohumír: Obyvatelé Hranicka v 16. a 17. století. Záhorská kronika XXIV/5-8

(32) Indra, Bohumír: Rozvoj města v 15. a 16. století do třicetileté války. Hranice - dějiny města I., 1969

(33) Jašková, Marie: Prehistorie Hranicka. Hranice - dějiny města I., 1969

- (34) Jurok, Jiří: Moravský severovýchod v epoše husitské revoluce. 1998
- (35) Kobliha, Karel: Portášský poručík Václav Černotský na Vsetíně. Naše Valašsko, IX/1946
- (36) Lom, František: Organizace zemědělského podniku před rokem 1848. Brno 1948
- (37) Moravská korespondence a akta z let 1625-1636. Brno 1937
- (38) Musiol, A.V.: Soudní okres hranický. 1936
- (39) Radimský, Trantírek: Tereziánský katastr moravský, Praha 1962
- (40) Rolinc, Vladimír: Kelč - podhostýnská křižovatka jantarové stezky. Sborník SOKA Přerov 2000
- (41) Schoz, Libor: Památky města Hranic, 1864
- (42) Skulina, Josef: Severní pomezí moravských nářečí, 1964
- (43) Skutil, Josef: Předhistorické osídlování a nálezy z Hranicka a Lipenska. Záhorská kronika XV/4
- (44) Wolny, Gregor: Markgrafschaft Mähren, 1835
- (45) Souček, A.: Brána národů. Záhorská kronika XXV/7
- (46) Indra, Bohumír: Oděv venkovského lidu Kravařska a sousedního Hranicka v roce 1834, Vlastivědný sborník okr. N.Jičín, 24/1979
- (47) Hosák, Ladislav, Historický místopis země Moravskoslezské, Praha, 1936
- (48) Archivní fond Velkostatku Lipník. 1540, 14.3., Jan z Pernštejna uděluje některé nemovitosti, karton 2

ad 18) : Zápis Zdeňka z Tučina ze Zemských desek moravských, kniha VII, z roku 1406, číslo 83: Czenko de Tuczyn Anne Conthorali sue In villa Czernotyn super XI laneis cum medio laneo cum laneo Judicis ibidem decem marcas grossorum census annui in Centum marcis grossorum Pragensium in pignus veri dotalicij deputat dat et assignat, Et Pardus frater ipsius Anne illud suscipit dotalicium.

